

DOĞAL AFETLERİN KLASİK TÜRK ŞİİRİNE YANSIMASINA BİR ÖRNEK: SÂBİR PÂRSÂ DİVANI'NDA DEPREM İLE İLGİLİ DÖRT TARİH MANZUMESİ

Kazım YOLDAŞ

Bingöl Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı, Bingöl / Türkiye

Anahtar Kelimeler: Klasik şiir, Sâbir Pârsâ Divanı, afet, deprem.

ÖZET

Hayatı her cephesiyle kucaklayan klasik Türk şiirinde, doğal afetlerin izine de rastlamak mümkündür. İnsanı derinden etkileyen doğal afetler, klasik şiirin içsel bakış açısı ile divanlarda işlenmiştir. Bu afetler karşısında insanın aczini dile getiren bu manzumelere örnek olarak Sâbir Pârsâ *Divanı'nda* yer alan dört tarih manzumesi bildirimizin konusunu teşkil etmektedir. Biri Arapça, biri Farsça, biri de Türkçe birer beyitlik üç şiir ile beş bentlik bir müseddesten ibaret bu manzumelere konu olan depremin tarihi 1069 hicri 1658–59 miladi tarihini göstermektedir. XVII. yüzyılda sosyal sıkıntıların yanı sıra deprem ve yangın gibi doğal afetlerin de sıklıkla görüldüğü tarih kitaplarında kayıtlıdır. Sâbir Pârsâ ile aynı devirde yaşayan *Cevrî Dîvânı'nı* neşreden Hüseyin Ayan da *Na'imâ Târîhi'nden* şunları nakleder: “ 1642 M. (1052H.)’de İstanbul’da büyük bir zelzele olmuş, bu hadise “kıran”a bağlanmıştır. 1645 M. (1055 H.)’de güneş ve ayın tutulmaları da “melhame”lerin kayıtlarına göre uğursuz sayılmıştır. 1648 M. (1058 H.)’deki İstanbul ve civarını sarsan büyük zelzele de “uğursuz” olarak yorumlanmış ve devletin başsız kalacağına işaret sayılmıştır.